

Forfatter: Drachmann, Holger Henrik Herholdt

Titel: BREV TIL: Drachmann, Andreas Georg FRA: Drachmann, Holger Henrik Herholdt (1860-08-07)

Citation: Drachmann, Holger Henrik Herholdt: "BREV TIL: Drachmann, Andreas Georg FRA: Drachmann, Holger Henrik Herholdt (1860-08-07)", i *Holger Drachmann i Breve til hans Fædrenehjem*, Gyldendalske Boghandel -Nordisk, s. 12. Onlineudgave fra Danmarks Breve: <https://tekster.kb.dk/text/letters-001991800-000-shoot-L001991800000002.pdf> (tilgået 23. juli 2024)

Anvendt udgave: Holger Drachmann i Breve til hans Fædrenehjem

Ophavsret: Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs Public Domain-erklæringen](#)

Fredensborgden 7de August 1860.

(Ikke forsynet med Aarstal, men det fremgaar af Optagelsen i Metropolitanskolen, at det er fra 1860.)

Kjære Fader

Jeg blev rigtignok glad kan du troe, da jeg hørte at jeg var optagen i Metropolitanskolen og at min Ferie saaledes var bleven [for] længet. Vel mister jeg nu mine gamle [Kam]erater, men for det første kommer jeg jo [i] Klasse med gamle Venner, saasom Frederik Wrisberg, Erik Skram, Axel Grandjean og fl. og for det andet behøver jeg jo slet ikke derfor at bryde med mine gamle Kammerater, i Særdeleshed med Mygind og Eiler Hansen og som det heller aldrig kunde falde mig ind at gjøre da du jo ved at jeg holder meget af dem. Her har forresten været en slem Historie med en Student ved Navn Krogh herude. Han kom herud tillige med en anden Student ved Navn, Kjæmp hvis Broder jeg kjender. Denne Krogh var en rigtig Kæmpe, i det Mindste 3 Alen høi med nogle vældige Lemmer, frygtelige Ben osv en rigtig Herkules. Han laae her paa Gjæstgivergaarden, saa jeg kunde see ham hver Dag. Men nu i Søndags sad han inde i Billardstuen og drak og fortalte og fortalte og drak indtil Klokken blev 12 og da han nu a[ll]e rede havde faaet noget i Hovedet, sa[a gik] han ind i Peer Niels's Kneipe ved [Siden] af og da han havde været der en [Ti]mes Tid omtrent, gik han med nogle H[u]sarere og Smeden her i Byen, ned i Skipperalleen for at prøve Kræfter (et deiligt Sted at prøves. 13Kræfter paa). Men henad Morgenstunden kommer de kjørende hjem med ham — han havde brækket Benet. Det var gaaet saaledes til. Han havde løftet Smeden op over Hovedet paa sig og kastet ham over Rækværket ind i Slotshaven; men i det Samme var han snublet over en Sten og havde brækket Benet. Der blev nu sendt Bud efter Doctor Petit; men du kan tænke dig; han vilde ikke komme førend der havde været en afskyelig gammel Aagerkarl, ved Navn Møller oppe hos ham, for at see om han havde noget af Værdi at han kunde laane ham Penge paa, hvis han ingen selv havde og i al den Tid maatte han ligge uden Hjælp, med sit brækkede Ben. [...] blev han kjørt til Kjøbenhavn.

[Tant]e og Onkel sagde at de gjerne vilde have mig saalænge som du vilde; men jeg troer at jeg, hvis du [i]kke har noget imod det, vil reise Fredagen den 17de thi nu reiser snart alle mine Kamerater til Byen da deres Ferie er udløben den 16de. Jeg skal hilse dig saa mange Gange fra Onkel og Tante og spørge om du ikke gjorde en Tour ned ad Fredensborg til? og vær selv hilset fra din kjærlige Søn

Holger.

Forbindelsen med Fredensborg gaar langt tilbage i Tiden. Min Faders Mostre, Jomfruene Kobierski og deres Søster, Madame Quist, Enke efter Forpagter Q. paa Dronninggaard, havde Fribolig paa Slottet, og min Faders Søster, Louise, opholdt sig ofte hos dem. Her gjorde hun Bekendtskab med Peter Steen og blev gift med ham. Hans Slægt havde længe været hjemmehørende i Fredensborg. Paa den store, flade Sten, der dækker hans Grav paa Asminderød Kirkegaard, staar først hans Bedstefaders Navn, Tømmermester Steen, f. 1711, saa hans Søn og Sønnesønnen Peter Steen; alle 3 Slotstømrere. Min Tante flyttede som nygift ind i det lille vedbendklædte Hus, der ligger i selve Slotshaven ved Indgangen til Slotsgaarden. Dette Hjem i Fredensborg blev et Lyspunkt for min Fader i hans Studietid. Han læste under de trangeste Forhold i økonomisk Henseende, og det var ham da en stor Forfriskelse at komme ud at besøge sin Søster. Han gik tilfods Løverdag Eftermiddag. Til den første Mil brugte han 1½ Time, men saa blev Farten sat op, og ved hver Milepæl kunde han tage sit Ur frem og constatere, at der var gaaet nøjagtig en Time til Milen. I Nyholtekro drak han et Glas Vand med en Snaps Cognak i, ellers nød han intet paa Turen. Desbedre Besked har han vist gjort ved Tante Louises Aftensbord, og det har sikkert glædet hendes gæstfrie Hjerte. Efter faa Aars Forløb flyttede min Tante og Onkel hen paa Slotsgheden i „Sommerlyst“. Dette Hus blev senere Balletmester Boumonvilles Landsted, og Onkel Peters. 14overtog „Prinsen“, hvor han selv drev Købmandshandelen. Ovenstaaende 2 Breve er sikkert skrevne i „Prinsen“.

Ægteparret Steen havde 6 Børn, 3 Sønner og 3 Døtre. Den ældste Datter, Thora, var gift og boede langt fra Hjemmet, da Holger begyndte at komme der, saa hende har han ikke kendt stort til. Den anden Datter, Julie, blev gift med en Lærer, Christian Hansen. Han tilhørte en Slægt af Lærere: Faderen residerede i Gurre Skole, ét af de gæstfrie Hjem, som nævnes her i Brevene. I Huset hos ham var hans Svigerfader „gamle Clausen“, forhenværende Lærer, og begge hans Sønner traadte i Fædrenes Fodspor. Christian Hansen boede som nygift i Helsingør, senere i Havreholm og i Tikøb. Og medens jeg er ved alle disse nordsjællandske Hjem, maa jeg nævne Grosserer Ulstrups i Helsingør. Fru Ulstrup var en Broderdatter af Onkel Peter Steen. De var altsaa ikke egentlig Slægtninge af os, men et varmt Venskab knyttede dem saa fast til os, at vi altid betragtede dem som saadanne. — Den tredie Datter i „Prinsen“ var Henriette Steen, som kom til at spille en ret stor Rolle i Slægtens Historie. Sønnerne var Peter, Frederik og Georg. De var alle en Del ældre end Holger, men var dog elskværdige Kamerater imod ham. Det sés af de første Breve her, hvorledes Frederik tog den 13—14 aarige Dreng med sig til Helsingør, og hvor interesseret Holger er i hans Ansættelse. Frederik var Skibstømrer, Georg Styrmand og Peter Lærer. Min Tante havde den Sorg at miste alle disse tre unge, elskværdige Sønner. Frederik og Georg døde langt borte fra Hjemmet; Georg havde deltaget i Krigen mellem Nordog Sydstatene i Amerika. Peter døde herhjemme af Tyfus.

Jeg har ikke selv kendt Onkel Peter Steen. Beskrivelserne af ham falder temmelig godt sammen med Holgers

korte og fyndige Betegnelse i ét af Brevene: „Din Gnavpose af en Svoger, Købmand Lapis“. Dog nævnes han med større Sympathi i „en Overcomplet“. Han var vist en underlig Købmand. Han havde stor Aversion for at staa tidlig op om Morgen, og for Nemheds Skyld havde han indrettet sig et Sovekammer ved Siden af Butikken. Naar han saa hørte, at der kom Kunder, raabte han ind: „Tag selv, vej selv, læg Pengene paa Disken!“ Jeg kan tænke mig, at der har været god Søgning i de tidlige Morgentimer. — Han var hypochonder m. H. t. sit Helbred og var ivrig til at prøve Kure for sin Mave. En Tid saa Folk ham vandre til bestemte Klokkeslæt i Slotshaven og drikke noget af en Flaske. En Bekendt, som ofte havde mødt ham paa disse Vandringer, spurgte ham en Dag: „Hør, Steen! Hvad har De egentlig i den Flaske?“ Onkel Peter svarede paa sin vrantne Maade: „De maa saamænd gerne smage,“ og Spørgeren tog en god Slurk. Det var kold Øllebrød, og Onkel Peter har vist nydt den andens Ansigt.

Tante Louise har jeg derimod kendt meget nøje og vilde ønske, at jeg kunde give en levende Beskrivelse af hende. Hun var en meget lille Person med et uregelmæssigt, men sødt og mildt Ansigt, Sidekrøller ogs. 15Kappe, bundet under Hagen. Det var underligt at se hende sammen med hendes Børn. Steenerne var en smuk Slægt, høje, mørke Mennesker med markerede Træk, og Tante Louises Børn lignede Faderens Familie. Man kom til at tænke paa en lille god And, der af en Fejltagelse havde ruget Høgeunger ud. Modsætningen var især slaaende mellem hende og den yngste Datter, Henriette, som var den af Børnene, der levede længst sammen med Moderen. Og de var ligesaa forskellige af Sind som af Skind. Tante Louise var meget religiøs, oprigtigt religiøs. Men det hindrede ikke, at jordiske Ting interesserede hende stærkt. Hun var ikke ufølsom for en lille Skandalehistorie, saa meget gerne, at vi Unge var smukt klædte og paalagde os tidlig og silde, at vi burde sørge for at blive gifte (skønt hendes egne Erfaringer i Ægtestanden vist ikke havde været saa straalende). Men hvad der især karakteriserede hende var en overordentlig stor Sans for Humor. Man kunde ikke have et fornøjeligere Menneske med, naar noget morsomt blev læst op. Derfor gouterede hun ogsaa Holgers muntre Drengestreger og fortalte med den største Fornøjelse om, hvorledes han laante Pigens Klæder og kom ind i Stuen, naar der var fremmede og pludselig skræmte Livet af hende og Gæsterne ved at vende en Kolbøtte. Der fandtes et mærkeligt Klenodie i Huset, et Par Kopper, som de havde faaet i Brudegave, og hvorpaa der stod: „Hr. Peder jo fik alt hvad han begjærte, — en Kvinde saa trofast med Aand og med Hjærte“. Holger kaldte Koppen pietetsløst for „Peterjofik“ (med Tryk paa jo): „Hvem skal drikke af „Peterjofik“? — og Tante Louise lo, saa Taareme trillede. Men ved Siden af dette levede hun bestandig i sine religiøse Forestillinger, som var af en meget barnlig Art. Jeg tror ikke, at nogetsomhelst Mirakel vilde have overrasket hende. Hun burde egentlig have været Katholik efter den fortrolige Maade, hvorpaa hun omgikkes Jomfru Marie og Apostlene, nærmest som gode Venner af hendes kære Afdøde. Om dem drømte hun bestandig, og da hun blev gammel, og den Drachmannske Fantasi tog Magten fra hende, fik hendes Syner Karakter af Hallucinationer. Vi Unge kunde ikke lade være med at smile, naar hun i en gylden Sky havde sét „min gamle Peter og min unge Peter“. Den gamle Peter tror jeg nu nærmest var anbragt der af Høflighed. Tante Louise kunde vist nok have tænkt sig Saligheden uden ham, men den unge Peter havde ganske delt hendes Tro. — Et Øjeblik efter stod hun med begge Ben paa Jorden, sørgede kærligt for vore legemlige Fornødenheder og vilde gerne have en stor Pose Familienyt.

I „en Overcomplet“ omtales de fleste af de ovennævnte Mennesker, endda omtrent under eget Navn. Der er Kusinerne Julie og Henriette (Harriet), der er Julies Mand og hans Forældre i Gurre. Det kære gamle Skolehus i Gurre behøver jeg slet ikke at omtale; det kommer senere i Brevene, og d½èr lader Holger det vederfares al Retfærdighed. Men i „en Overcomplet“ har han givet et lidet tiltalende og ganskes. 16uretfærdigt Billede af Fru Ulstrup fra Helsingør, „Voxkabinettdamen“ som han kalder hende, og det er da en daarlig Tak for alle de glade Stunder, som han saavel som alle vi andre har haft i Købmandsgaarden i Stjemegade. Christian og Louise Ulstrup var barnløse, men havde udmærket Evne til at omgaaes Unge, og til enhver Tid stod deres Hjem os aabent. Skønt hun vist havde giftet sig uden Kærlighed, maaske overtalt af sine Forældre, havde deres Forhold i Aarenes Løb udviklet sig til et lykkeligt Ægteskab. Hans Elskelighed var ogsaa saa stor, at den maatte besejre enhver, der havde Hjertet paa rette Sted. Og det havde hun. Beskrivelsen i „en Overcomplet“ passer for saa vidt som hun godt kunde være noget drøj i sin Mund, naar hun var i sit lystige Lune. Hun var meget smuk og har maaske ogsaa været noget koket i al Uskyldighed; hendes Retskaffenhed har jeg aldrig hørt bestride af nogen, og hun nød ubetinget Agtelse i sin Mands Slægt. Hendes Sind var højst omskifteligt fra dyb Melankoli til Overstadighed, men kold var hun visselig ikke. Hos ham var der ingen Omskiftelser, altid mild og sagtmodig og fuld af kærlig Omhu for hende. Han var vist egentlig styg af Ydre, men vi saa med Velbehag paa hans gode kloge Abeøjne og paa hans skaldede Isse, der dækkedes af en meget gennemsigtig „Overligger“. Han var lidenskabelig Jæger, hvilket ikke hindrede ham i at være en stor Dyreven, dertil Haveelsker og Biavler paa en Hals. „Haven“ laa et Stykke Vej fra Boligen, henne i Bjergegade. Den var et Paradis for os Børn med Stikkelsbær saa store som Hønseæg og Vidundere af Roser, røde, gule og hvide paa ét højstammet Træ, Resultater af hans store Podekunst. Men ogsaa Gaarden henne i Stjemegade var noget for sig. Der var Kirsebærespalier opad den ene Mur, højstammede Roser udenfor Sovekammervinduet; saa var der Høns og Paafugle, en Hest og én eller to Hønsehunde, en Tid ogsaa et tamt Raadyr. Foruden Hr. og Fru U. bestod Familien af gamle Plum, „Onkel Lodvig“ kaldet, og Jomfru Stonner, der var kommet til dem som Husjomfru ved deres Bryllup og blev der til sin Død. Sproget der taltes i Huset, var rent og uforfalsket „Helsenørsk“, som i den Tid sikkert var det værste dansk, der fandtes. Hermed en lille Prøve: der blev ved Frokostbordet Tale om en Mand, der var død siden vi sidst var i Helsingør. „Ork ja, han a’livede sig,“ sagde Jfr. Stonner. Fru Ulstrup: „Ja, han hang sig.“ Grosserer

U.: „Nej, han skod sig.“ Plum, som talte meget langsomt og snøvlede: „Næh, han dro-o-nede sig s'gu.“ Dette er ingen Overdrivelse, men kan gaa for et stenografisk Referat. Dog var det Mennesker med Kultur, Mennesker hvis Dømmekraft vi lærte at skatte, alt som vi selv modnedes. Og alle kom vi til at holde af Byen Helsingør, der er saa forskellig fra de andre danske Provinsbyer, samtidig med at Købmandsgaarden gav os Indtryk, der var meget forskellige fra vore egne hjemlige. Grosserer U. drev Smørhandel og Skibsproviantering, men tillige havde han Tællelysestøberi. Det var vist en forældet Artikel, og jeg tror nærmest Støberiet blev opretholdt, for at Plum ikke skulde føle sig tilovers i Verden.s. 17Han regerede uindskrænket derude, og det var gerne det første Sted, vi begav os hen, naar vi var komne paa Feriebesøg. Det var altid spændende at se, hvilke Dyr han havde lagt sig til, siden vi sidst var der. En Tid var det Egern, en anden Gang to tamme Alliker, senere gule Mus. Selv lignede han en stor Rhinoceros, gik altid til daglig i blaa Lærredskitler og om Søndagen i fint sort Klædestøj. Han var umaadelig stærk, kunde løfte et 100 & Lod i sin Lillefinger, men saa forsvarsløs som et Barn overfor den store Verden. Hans Barndomshjem havde været meget rigt, men da han var ganske ung, mistede hans Fader omtrent alt, hvad han ejede, og Plum havde fra dette Krak bevaret en dødelig Angst for Fattigdom. Her hos sin Nevø var han i en sikker Havn og levede et lykkeligt Liv, omgiven af mange underlige Snurrepiberier, bl. a. en udsøgt Samling Billeder af fede Damer. Forøvrig var han Fruentimmerhader, men dog inderlig godmodig imod os unge Piger og taalte en næsten ubegrænset Mængde Spøg og Løjer af Ungdommen. Holger nægtede sig intet i den Retning. Plum havde sine store Dage, naar Lysestøbningen gik for sig; men saa holdt vi os rigtignok for vore Københavnske Næser og blev langt fra Støberiet, — til liden Nytte, for hele Huset havde godt af Duften fra Tællegryderne.

Jeg har givet saa lang en Beskrivelse af disse Hjem i Nordsjælland. De spillede ogsaa en stor Rolle for os alle og er blevet staaende i Ferieglans i vor Erindring. Men i Holgers Liv kom Besøgene i den Egn til at sætte dybe og uudslettelige Spor.

Endnu skal her blot oplyses, at den i Brevene nævnte Mygind var Holgers Skolekamerat, senere Maskinfabrikant Mygind (død 1894). Han var gerne i Sommerferierne indaccorderet hos en Lærer Teilmann. — Frøken Hassenfeldt, som ogsaa nævnes i de første Breve, boede i Fredensborg, hvor hun i mange Aar havde en fortrinlig højere Pigeskole. Hun omtales i „en Overcomplet“ som „Veninden, der maledede.“

(H.B. Marts 1911).

Jeg gaar nu videre med Brevene, og de Personer og Steder, der forekommer, vil forhaabentlig fattes bedre af Læserne efter ovenstaaende Forklaring.